

Asia: VN/7266/2021

Arviomuistio – Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön aiheuttamat muutostarpeet sähköisen viestinnän välitystietojen säilyttämisvelvollisuudelle ja viranomaiskäytölle

Lausunnonantajan lausunto

1. Oletteko samaa mieltä siitä johtopäätöksestä, että kansallisessa lainsäädännössä ei ole välittömiä muutostarpeita?

Kyllä

Vapaamuotoiset kommentit

Edellä todettu, jos QdN-ratkaisun tuomiolauselman ensimmäisen kohdan luettelon ei tulkita olevan liikenne- ja paikkatietojen kohdennetun säilyttämisen edellytysten osalta tyhjentävä, vaan sitä pidetään aikaisemmassa TS-ratkaisussa tarkoitettuja säilytettäviä tietoryhmiä, kyseessä olevia viestintävälineitä, asianomaisia henkilöitä ja aiotun säilytyksen kestoja koskevia rajausperusteita täydentävänä. QdN-ratkaisun tuomiolauselman ja 146-151 kohdat eivät ole tältä osin täysin yksiselitteisiä.

Tietojen säilytysvelvollisuuden rajaaminen ennakoivasti ja ajallisesti rajoitetusti henkilöiden ryhmien tai maantieteellisten kriteerien perusteella vaikuttaa niin käytännössä kuin periaatteellisesti haasteelliselta. Käytännön haasteet liittyvät rikosten estämisen ja selvittämisen sekä kansallisen turvallisuuden suojaamisen tehokkuuteen ja periaatteelliset haasteet ennakkollisen henkilöllisen tai maantieteellisen kohdentamisen syrjimättömyyteen.

Kansallista turvallisuutta suojaavassa siviili- ja sotilastiedustelussa sekä terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan liittyvässä rikostiedustelussa on kyse vieraiden valtioiden taikka terroristi- tai rikollisjärjestöjen kaltaisten organisaatiotoimijoiden ammattimaista ja jatkuvaa toimintaa koskevasta pitkäjänteisestä tiedonhankinnasta. QdN-ratkaisussa tarkoitettu ajallisesti rajoitettu tietojen yleinen ja erotukseton säilytysvelvollisuus kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvassa konkreettisessa uhkatilanteessa ei kata yksinään tällaisen pitkäjänteisen tiedonhankinnan tarpeita.

2. Oletteko samaa mieltä niistä sääntelyn kehityskohteista, jotka arviomuistiossa on mainittu?

Kyllä

Vapaamuotoiset kommenttinne

Edellä todettu ainakin siltä osin kuin on kyse arviomuistiossa tarkoitetusta rikosten estämiseen liittyvästä tietojen säilytysvelvollisuudesta.

Sääntelykokonaisuuden rakenteellisen selkeyden näkökulmasta on perusteltua pitää erillään teleyrityksiä koskeva sääntely (teleyritysten oikeus ja velvollisuus säilyttää tietoja) sekä viranomaisia koskeva sääntely (viranomaisten oikeus saada teleyrityksiltä niiden säilytysvelvollisuuden perusteella tai muulla perusteella säilyttämiä tietoja).

3. Muut kommenttinne arviomuistiosta

-

4. Tulisiko sähköisen viestinnän välitystietojen säilytysvelvollisuudesta antaa uusi EU-tason lainsäädäntöehdotus?

En osaa sanoa / ei kantaa

Vapaamuotoiset kommenttinne

QdN-ratkaisusta ilmenevä tarve laajentaa sallitun yleisen ja erotuksettomien tietojen säilytysvelvollisuuden alaa IP-osoitteisiin ja henkilöllisyyttä koskeviin tietoihin kuvastanee osaltaan tietojen toisaalta yleisen ja erotuksettomien sekä toisaalta kohdennetun ennakoivan säilytysvelvollisuuden väliseen erotteluun liittyvää rakenteellista haastetta. Rikosten estämisen ja selvittämisen sekä kansallisen turvallisuuden suojaamisen tehokkuuden kannalta olisi perusteltua, että säilytettävien tietoryhmien, kyseessä olevien viestintävälineiden, asianomaisten henkilöiden ja aiotun säilytyksen keston perusteella rajattu tietojen ennakoiva säilytysvelvollisuus olisi sinällään yleinen. Luottamuksellisen viestin salaisuus ja muu yksityiselämän suoja olisi puolestaan turvattavissa viranomaisen tiedonsaantioikeuksia koskevalla aineellisella ja menettelyllisellä sääntelyllä.

Euroopan unionin lainsäädännön ja jäsenvaltioiden valtiosääntöjen välisestä suhteesta tässä yhteydessä on esitetty jäsenvaltioissa erilaisia näkemyksiä QdN-ratkaisun jälkeenkin. Esimerkiksi Ranskan korkeimman hallinto-oikeuden (Conseil d'État) 21.4.2021 antamassa päätöksessä (nro 393099) katsotaan, että unionin lainsäädännön soveltaminen ei saa vaarantaa käytännössä niitä Ranskan valtiosäännön kansalliseen turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, terrorismin torjuntaan ja rikosten selvittämiseen liittyviä vaatimuksia, joita ei ole turvattu unionin lainsäädännöllä vastaavalla tavalla.

Hakonen Kimmo
tiedusteluvalvontavaltuutettu